

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Železni Bismark pa evropski mir.

Pravijo, da je železni Bismark z Avstrijo podaljšal zvezo na 6 let. Avstrija privolila je v zvezo proti temu, da se ohrani mir, katerega smo silno potrebni. Pridružila se je baje po enakih pogojih tudi Italija. Te tri vlade so toraj sklenole vzajemno zavrtni vsakega, kateri bi evropski mir kalil in enega treh zaveznikov napal n. pr. Italija in Avstrija bi pomagale Nemčiji, ako bi to Francozi napali. Kaj pa če bi Italijani sami začeli boj zoper Francoze? V tem slučaju, pravijo, bi ne bile dolžni Nemčija in Avstrija iti na pomoč Italijanom. Jednako lahko roke križem držite Italija in Avstrija, če bi Bismark začel vojsko zoper Ruse. Tako saj sklenjena zveza kaže.

Sedaj pa vidimo čedalje jasneje, da hoče Bismark Ruse ali Francoze, ali obadva ta naroda tako dolgo dražiti, da primeta za orožje. V tem slučaju bi mu vsled sklenjene zveze morale Italija in Avstrija pomagati, sploh nastala bi strahovita vseevropska vojska, neizmerno kriprelivanje. Ravno te dni se je Francozom z vojsko pogrozil tako naduto, da če še ti jednako odgovorijo, vojska ni več daleč.

Zakaj pa se namerava vse to? Najbolj odkritosrčni novinarji navajajo te le uzroke: pruski ali prajzovski politikarji so v 20 letih pograbilili vse nemške državiče in ustanovili novo, mogočno nemško cesarstvo. Toda novo cesarstvo ni nikder priljubljeno na svetu. Vse sosede žali več ali manje in jim žuga s svojim gospodstvom. Strahovito ponižani Francozi pa so si zopet čudovito pomagali, njihova vojska je številnejša od nemške, vsa meja proti Nemčiji z velikanskimi trdnjavami zavarovana, ves narod pa hrepeni po maščevanju. Vrh tega je Bismark še Rusa razdražil in tam zapoveduje novi car, ki ni prijatelj Pražom, kakor je bil njegov oča. Naposled je še pomisliti, da je cesar Viljem 85 let star, Moltke 82 in Bismark bliža se 70. Izkušeni generali in ofi-

cirji, ki so l. 1864, 1866, 1870 se bojevali, tudi niso neumerjoči in tako hoče Bismark, preden ga smrt pobere, še enkrat z mečem zaviheteti, da obstanek svoje Nemčiji zagotovi: Francoze in Ruse, te še želi potlačiti in neškodljive storiti.

Italijanski listi so prvi to nakano svetu razkrili. Pravijo, da Bismark dela po sledečem črtu: Avstrijo vabi in tišči vedno globljeje v Balkanske in sploh v južne in izhodne zadeve, da bi Rusi razjarjeni vojske pričeli; jednako napeljuje Italijane in Španskega kralja proti Francozom, da bi ti boj napovedali. Potem pa Bismark reče: sedaj moram zaveznikoma iti na pomoč. Velikansko vseevropsko klanje bi se pričelo, a krivdo bi navesil Rusom in Francozom. Vojska bi pa se tako vršila, da bi Španci, Italijani pa nemške trdnjave ob francoskej meji Francoze 3 — 4 mesece motile in držale nazaj. Med tem bi pa vsa nemška armada z avstrijsko vred planola nad Rusa in tega v nekaterih bitkah potrla, potem se pa vrnola in Francoze popolnem pomandrala. Viljem in Bismark bi vsej Evropi zapovedovala.

Tako poročajo italijanski listi. Črtež je velikansk, glave Bismarkove vreden. Toda ravno ker meri na vrhovno gospodstvo Nemčije na vsej Evropi, oprezni so Rusi, Francozi pa tudi Italijani in naši sedanji avstrijski ministri. Če potlači Bismark še enkrat Francoze pa Ruse, potem tudi Avstrija in Italija ni več varna pred njim. To vidi pri nas vsak pameten in zaveden domoljub. Zeleti je toraj, da sedanja zveza z Nemčijo traja naprej, ki za ohranitev miru skrbi. Tudi Bismarka nekoliko v špripci drži. Ako pa hoče Bismark sam vojsko zoper Francoze in Ruse, naj pa se tudi sam z njimi hrva. Mi mu vsled zveze nismo dolžni iti v pomoč. Popolnem obeh ne potlačiti in tedaj smo tudi mi varni pred njim. Tako svetu jejo nemški konservativni listi pa tudi slovanski jednako pišejo. Le nemški liberalci bi radi Avstrijo ponižali, da bi le Bismarku na strani stala.

Celjski lisjak zdivjal.

Nedavno smo celjskega lisjaka in jegovega Glantschnigga počohali pa mu je kri zravela, da kar besni in divja. Duševni revež utegne še pamet zgubiti, kolikor mu je nemškutarija pustila. Začel je glavnega našega urednika napadati prav grdo, nedostojno in krivično. Z resnico ne opravi zoper „nikogar“ nič, ker je prisiljen kot nemškutar vojskovati se zoper resnico in naturo, zoper zdravo pamet. S pisavo more še menje kaj doseči, ker vselej le svojo nevednost in neumnost v Slovence pše. S potajevanjem tudi ne gre. No, zato se mora drugam krenoti. Loti se urednika samega ter ga skuša s samim zasramovanjem, s samimi „lažmi in obrekovanjem“ kar zadušiti.

Ali tukaj je nastopil nevarno pot. Pred vsem se mu godi, kakor tistemu neumnežu, ki je smradljivo gnojnico kvišku škropil in blato v mesenc poganjal tako, da mu je na glavo in usta padalo in jega samega ogrdilo.

Speklo ga je pravično očitane „Gospodarjevo“, da je Glantschnigg tako drzen bil in pri sodnji v zapisnik dal, da je urednik Sevnško šolo pri deželnem šolskem svetu ovadil, a ta je celjskega dohtarja na sramoto postavil. Sedaj se opravičuje s prav nesramno povestjo, s katero pa urednik v nobeni zvezi ni. Glantschnigg pravi, da sta dva duhovna dohtarja in profesorja prišla k nemškemu župniku Dominiku (1. laž, sešla sta se slučajno z njim pri nekej priložnosti) in rekla, da sta od škofa poslana (2. laž) in mu svetovala, naj ne pojde v Sevnico. Potem sta kozistoriju ovadila, da se na nemški šoli v Sevnici ne uči krščanski nauk (3. laž, onedva nista konzistoriju ničesar poročala). Glantschnigg se drzne pisati, kakor da bi eden teh dohtarjev bil naš glavni urednik (4. laž, urednik je še le pred par dnevi vse to podrobneje zvedel) ali da je saj urednik ova dva dohtarja poslal (5. laž).

Ko je Glantschnigg tako svoje resnicoljubnosti ustregel, trdi še, da je njegova resnična izjava pri sodnji, katero pa je deželni šolski svet na sramoto postavil, pred svetom opravičena. Kedaj se pa neresnica z novimi neresnicami opravičuje?

Potem ukrene Glantschnigg k Lešnik — Gospodarjevci pravdi in taji drzno, kar se je pri sodnji vršilo. Da je advokatu mogoča tolika nesramnost, to je res čudno. Pravi, da je vse „gola laž“. No, in s čem opravičuje to? S tem, ker je urednik, ko je kot priča zaslišan bil in mu se dvojno vprašanje predložilo z dostavkom, da mora odgovarjati, potem sam svojo izjavo pisarju narekoval. Glantschnigg je kot advokat uže mnogokrat pri sodnji bil pa ni vselej pustil v protokol diktirati sodniku, ampak je to sam storil. Kako neumno bi to-

raj bilo, njegovo izjavo kot „gola laž“ zasramovati, samo zato, ker jo je Glantschnigg sam v protokol narekoval? V protokol naj diktira kdorbodi, če le resnica v zapisnik pride.

Kolike krivice dela Glantschnigg pismo: „če toraj trdi (urednik Gospodarjev) da je vedil (t. j. vedel) Glantschnigg že poprej, da je pisal I. Žmauc tisti članek proti Lešniku, je zopet lagal, lažnjivec ostane lažnjivec itd.“ priča to, da urednik tega nikdar ni pisal. Tu se je Glantschnigg popolnem zmotil, ker v naglici Gospodarja ni pazno bral. Gospodar pravi le, da sta Lešnik in Glantschnigg izvedela ime dopisnikovo in takoj tožila; izvedela namreč po sodnji, kajti o tem je govor in to je gola resnica. Ali je Glantschnigg to poprej vedel ali ne, o tem v Gospodarji niti črke ni. In sedaj se drzne Glantschnigg tako nesramno režati se. Fejte bodi, grdoba nemškutariska!

Naposled paradira Glantschnigg s svojim „g. dehant Wretschko“ in s pravdo, o katerej še do sedaj nismo besedice spregovorili pa prisiljeni smo prepustivši odgovornost tistemu, ki za lisjakom stoji. Danes le rečemo, da stoji v tožbi prilično: ich behaupte nicht, dass Angeklagter den Freimaurern seine Stellung verdankt, in dalje: ich sage nicht, dass Geklagter Mitglied des Freimaurer-Ordens sei. Velikoveč navaja tožnik več dogodkov, kojih niti ne taji zatoženec ter išče cerkveno-sodnijske razsodbe: ali ni zatoženec prekoračil meje konstitucije papeža Pija IX. od l. 1869, ki ne prepoveduje samo biti freimaurer, ampak tudi jim skazovati kakoršno koli ugodnost (favorem praestiterint qualemcunque).

Zato zopet ni res, ako Glantschnigg piše, da je tožnik rekel, da je „g. dehant Wretschko“ freimaurer ali da ima zahvaliti svojo službo „samo freimaurerjem“. Sploh pa še pravda ni dokončana. In tako imamo sedaj zabeleženih kakih 9—10 neresnic ali če rabimo Glantschniggovo „packarijo“ toliko „lažij“, prek zadošti, da razsvetimo lisjakovo resnicoljubnost.

Naš urednik piše „Gospodarja“ uže 9. leto. Nikakor ni vsprejel vedomo česar, kar bi ne bil on za resnico imel. Da se je časih motil, zlasti pa, da se mu je krivo poročalo, to se vsakemu lahko prigodi. Zato pa je neopravičeno, grdo, kakor Glantschnigg ravna. List, ki tako postopa zoper nasprotnike, zasluži tisto vseobčno obsodbo in zaničevanje, katero celjski lisjak pri poštenih ljudeh, zlasti pri narodnih Slovencih dobiva.

Svoje „laži, lažnjivce, obrekovalce itd.“ pa naj Glantschnigg sedaj lepo pobere, v šopek zveže in za se ohrani. Tudi mu nebi škodovalo k svojemu „dekanu“ iti in z njim katekizem pregledati, zlasti 8. božjo zapoved.

To pa je samo naš dobrohotni svet! On

pravi, da o našem uredniku ne bode več govoril. Nam prav prijetno. Vendar bode uverjen, da ga bode znani „Desterniški“ vselej počohal in če treba tudi naklestil, kedar bo zoper slovenske domoljube preveč srborit.

Gospodarske stvari.

Cesarjevič Rudolf-ovo sadjerejsko društvo za Spodnji Stajer.

Ovo društvo je imenovalo sledeče gospode kot svoje poverjenike:

Fran Žiber, nadučitelj v Wurmbergu; Dragotin Huber, posestnik v Ljutomeru, Ivan Ramuta, posestnik pri sv. Martinu pod Wurmbergom; Miha Korošec, župnik in Ant. Vidovič nadučitelj v Cirkovcih, Miha Nerat, nadučitelj, Henrik Kalman ravnatelj vino- in sadjerejske šole, in dr. Ferd. Dominkuš, odvetnik v Mariboru, Josip Klopčič, učitelj v Št. Petru v Savinjski dolini, Matija Arzenšek, župnik v Grižah, Anton Šibal, župnik in Tomaž Drnjač, nadučitelj v Sevnici, T. Ogorevec, posestnik v Pirženbergu pri Brežicah, Avgust Hecelj, kaplan na Bizelskem, Fran Šorn, nadučitelj pri sv. Jurji pod Tabrom, Luka Kožuh, nadučitelj pri sv. Martinu na Paki, Ferdinand Roš, posestnik v Hrastniku, Dr. J. Sernek, odvetnik in Mih. Vošnjak, inženir v Celji, Josip Tombah, župnik pri sv. Vidu pošta Slovenj Gradec, Miha Lendovšek, župnik v Makolah, Martin Satler, župnik v Monspergu, Anton Balon, župnik in Ig. Cizelj, nadučitelj na Vranskem, Peter Fridav, oskrbnik v Noršencih. Anton Dragar, živinozdravnik v Št. Jurji pod Tabrom.

O društvenem delovanju. O najvišjem pohodu cesarjevem bil je društveni vrt cesarjevičine Štefanije prav lepo okinčan z raznimi zastavami (nad 60) uhod pa z mičnim portalom, grbom, venci in napisom. Presvitli cesar se ni peljal naravnost proti kolodvoru, ampak okoli Štefanijnega vrta. Ograja vrtu je na novo rujavo-sivkasto pobarvana. Zasajena drevesa prav lepo rastejo, ker se marljivo snažijo in oskrbujejo.

Društveno ravnateljstvo je med drugim dopisovanjem odposlalo tudi prošnjo „centralnemu odboru kmetijske družbe v Gradec“, da nastavi slovenskega jezika popolnoma zmožnega potovalnega učitelja, kateri bo zmožen kmetско prebivalstvo v umevnem domačem jeziku s sadjereji (in kmetijstvu v obče) uspešno poučevati. Da bi se pa s tem poučevanjem prej ko prej začeti moglo, naj pa slov. centralni odbor zmožnim učiteljem podeli pravice potovalnih učiteljev ter jim še to jesen odkaže njih delokrog. V ta namen je društvo za zdaj priporočalo g. Iv. Boštjančiča učitelja na Blanci.

Društvu se je sicer še več učiteljev javilo, kateri bi radi prevzeli ta posel, a ravnateljstvo jih za zdaj (pravim za zdaj) vendar ni moglo priporočati in to iz tehtnega uzroka ne.

Zahvalo. Društvu so lepo podporo poslati blagovolili slavni okrajni zastopi v večem ali manjšem znesku, vendar nobeden menj kot 10 fl. in sicer razven že imenovanega okrajnega zastopa v Celji, tudi Ptujski, Kozjanski, Vranski in Slov. Graški; in slavne posojilnice že omenjena Celjska in za to Sevniška in Mariborska.

Podpisano ravnateljstvo vsem tem zavodom za blagonaklonjeno podporo izreka najtoplejšo zahvalo z najiskrenejšo željo, da bi vsak krajec naložen v povzdigo sadjereje obrodil tisočeri sad, v dosego tega pa društvo hoče uporabiti vse svoje moči in vsestransko uporabljiva sredstva. Da je društvo pravo pot nastopilo, pritrjujejo mnoga mu došla priznavalna pisma.

„Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spodnji Stajer“.

V št. Jurji ob juž. žel. 26. avg. 1883.

V. Jarc,
tajnik.

Dr. Ipavic,
ravnatelj.

Opomnja hmeljarjem.

Hmeljarji, kateri mislijo svojo blago na sejm postaviti, naj si sledeče pomnijo:

Vsaka vreča ali bala hmelja mora se pred, ko se na sejm postavi, pri odboru hmeljarskega društva v občinski pisarnici Žavski naznaniti, tam dobi vsaka bala tekoče število.

Vreče (žaklji) za hmelj se dobijo tudi pri južno-štirskem hmeljarskem društvu; naročene vreče (žaklji) za hmelj se bodo zaznamvale s tekočo številko, potem z napisom: „Južno-štirski hmelj“ in z določeno težo (Tara). Na vreče se tudi lahko zapiše ime dotičnega hmeljarja.

Vreče (žaklji) bode za to postavljena zaprisežena oseba tehtala, da pri prodaji ne nastanejo prepiri. Kupci kakor tudi hmeljarji si lahko zapriseženega meštarja najamejo.

Društvo prosi vse hmeljarje, da naj na prvi sejm, kateri bo v sredo 5. septembra, veliko lepega in dobro posušenega blaga pošljejo, da bodo pivovarji in kupci, ki od blizo in daleč pridejo, prav zadovoljni, kajti le na ta način bodo tudi sledeči sejmi, kateri se bodo vsako sredo in saboto septembra in oktobra vršili, mnogobrojno obiskovali.

Ako pa je eden teh dni praznik, se sejm na sledeči dan preloži.

V prepirih med kupci in prodajavci razsodi od društva izbrana sodnija.

Tudi bodo postavljene osebe, ki bodo proti plačilu skrbele, da se prodani hmelj hitro naloži in odpelje.

Koristna gospodarska iznajdba.

(Od sv. Jungerti na Pohorji.)

Vodno silo, da popisati ni, trpelo je cerkveno in župniško gospodarstvo, pa potniki pri sv. Jungerti na Pohorji. Vedna nošnja izpod strmega brega pa še je vode vedno manjkalo, in še je goved gonit bila v daljno šumo na vode, poletna vročina brez pomoči žgala je vrtni sadež.

Posrečilo se nam je hvala Bogu, — to vodno silo premagati. Omislili smo si umetni vodotok (vodni oven — hydraulischer Stossheber oder Widder), kateri nam donaša studenčnico, kakor jo gora daje, 35 metrov visoko in čez 300 metrov daleč po kovani železni cevi neprenehama gorsem vrh bregá. Ni pa treba poleg ne človeške roke ne mule, ne ognjene, ne soparne moči, ne kolesa, ne peresa.

Priprosta jeklena mašinicá, v mali škrišnjici pod ključem v zemljo položena, tišči samoteš vodo navzgor, v hišo, v hlev, na vrt, na cesto potniku in v kopaljšče.

Teža izvirajoče vode sama svojo manjšo polovico navzgor goni; zrak jej pa pomaga. Poldrugo leto sem molčé čakal, bo li se reč tako dobro obnesla, pa ugodni vspeh še presegá mojo napeto nado.

Samostan čč. oo. frančiškanov v Nazaretu, ki je še groznišo vodno silo trpel, oskrbuje z vodo že blizo tri leta takšni vodni oven.

„Kovač“ ga imenuje ondi ljudstvo, ker zunajni njegovih dveh ventilov po kovačko tolče, da se daleč okoli čuje. Ondi je železnih cevij napeljanih 700 metrov, vodo pa goni 40 sežnjev visoko. Po dopisih č. g. o. gvardijana se tudi ondi reč izvrstno izkazuje, ter tri leta trohice popravila bilo ni.

Kaj čudo, da je bilo gorsem na Pohorsko višino že na stotine radovednih potnikov raznega stanu ogledovat ter občudovat to prečudno, dobrodelno stvar.

Stokrat bolje je, tako napeljati vodo iz kacega studenca ali potoka navzgor, kamor češ, nego neznani in nezanesljivi svet, dragoceno kopati ter skalovje lomiti, pa lahko da brez vspeha, ali naj si je vode z grozno muko jo zajemati ter vedno dragoceno popravljati.

Priporočiti je ta naprava posebno vaščanom, ki morejo mnogo živine pod breg na vode goniti, vedno težavno, po zimi zelo nevarno.

Bi želel kdo o tej stvari jasnejših vestij, rad mu postrežem. Pa reč je tako priprosta pa tem skrivnostniša, da je težko popisati, čem reči popisati še, pa popis razumeti ne vsacemu, dokler je on vidiš.

Mož pa, ki nam je ta vodotok napeljal je g. Moric Ungar, ključarski mojster (Bau-Zeug Maschinen-Schlosser und Gelbgiesser) v Celji, v svoji stroki jako razumen in zvest delavec, gorkega priporočila vreden.

Opomnim le še, da je treba vso naravo in obilnost studenca ali studencev, ali potoka pred polaganjem cevi temeljito preiskati. Kakoršen je svet med studencem in mestom, kamor vodo želiš, to je mala skrb.

V št. Jungerti na Pohorji 19. avg. 1883.

Anton Slatinšek,
župnik.

Dopisi.

Z Dobrne. (Slavnostno zborovanje.)
Dne 12. avgusta so se udje tukajšnje podružnice kmetijske družbe zbrali v šolskem poslopju. Tem se je razven številno gospodarjev iz domače občine pridružilo več gostov iz sosednjih krajev. Soba prvega šolskega razreda je kot zbirališče bila primerno okinčana. Pogled na prednji del izbe nas je prav živo spominjal, da ves blagoslov, pa tudi vsaka čast prihaja od Boga. Razpelo in ob straneh istega viseči podobi, predstavljajoči svitlega vladarja z blago cesarico, in pod križem nameščena slika pokojnega nadvojvode Jovana, ustanovitelja kmetijske družbe in velikega podpornika v gospodarstvenih zadevah, — vsi ti predmeti bili so oviti s svežimi vencí. Čemu to? Predstojnik podružnice kmetijske v Celji, g. dr. Langer, je pozdravivši zbrane „drage prijatelje“ povdarjal, da delati mora vsak človek, in če vsakdo dolžnosti svojega stanu zvesto spolnuje, takrat koristi samemu sebi in svojemu bližniku, s tem postane vreden ud človeške družbe. Enej pridnej osebi, velja današnja skupščina. Pri lastniku posestva Lemberg je mož, kateri tam služi že dolgih 34 let. Janez Pukmajster je temu hlapcu ime. Pri letošnji glavni skupščini c. kr. kmetijske družbe štajerske v Gradci je vrlému službeniku bilo priznано darilo 30 fl. Ta znesek je vložen v hranilnici, vsled česar so na mizi ležale hranilnične bukvice. Tote je govornik izročil preč. g. župniku Gajšekú kot načelniku tukajšnje podpodružnice. Imenovanec s knjižico v roki povzame besedo ter govori o razmerji med predpostavljenici in podložniki v občé in še posebič o navzočem odlikovanci in njegovem gospodu. Redki so hlapci, redke so dekile, kateri bi več desetletij služili pri eni hiši, zatoraj se pa tudi na marsikaterem služinčetu prerado vresničujejo besede: „Goste selitve — redke suknje“, t. j. tisti, ki vsak čas na drugem mestu služijo, so navadno še zapravljevci, a posebno na stare dni jih čaka beraška palica in strgan rokav. Svoj govor je končal, naj bi se vsako družince prizadevalo z bogoljubnim službovanjem delati sebi čast na tem svetu, potem bo upanje, da bode ob času smrti Gospodar vseh gospodarjev zamogel reči: Ti dobri in zvesti hlapec, ti dobra in zvesta de-

kla, — pojdi v veselje svojega Gospoda! Potem je knjižico govornik dal vrlemu hlapcu. Ko se je obdarovanec bil zahvalil, je njegov gospodar segnil po drugo knjižico hramilnično, pokazal jo je svojemu hlapcu, rekoč: „Janez! Ti si priden, ti si prav priden; ni ti se treba bati, da bi pomankanje trpel, dokler jaz kaj premorem. Če bi pa vendar kedaj v kakšno zadrego prišel, pomagaj si s to-le knjižico, ki je ravno toliko vredna, kakor tista, ki jo že imaš v rokah. Janez! Ti si pa tudi dober, še več, ti si predober; kar imaš, to rad drugim razdeliš, in jaz ti svetujem, da denarja iz hranilnice ne vzameš do „železne sile“. Vrh tega je gospodarjeva gospa hlapcu napravila 6 srajc, njuni sin pa je poslal žepno uro. — Druga točka, ki je bila določena, se je morala nekoliko spremeniti. G. Kalman, se je namreč napovedal, da bo nam razlagal o sadjereji toda ni prišel. Vsled tega je nadučitelj g. Lopan iz Celja razkazoval „cepljenje z očesom“. Za to je mesec avgust najprimernejši.

Iz Ptuja. (Kmetom) ptujskega okraja, posebno jihovim občinskim predstojnikom imamo resno besedo spregovoriti, enkrat se jim mora resnica povedati, če je tudi grenka. Pred obiskovanjem cesarja je občina v Nemškem, z imenom Eggenberg, takozvano egenberško prošnjo do cesarja tudi po celem slovenskem Štajerji na podpis razpošiljala. Tudi „graška Tagespošta“ se je občinam brez marke pošiljala, v kateri se je ta prošnja priporočala. Vsi beriči, prefetiši, v obče vsi nemškutarski hlapci so bili na nogah, da so to prošnjo okoli na podpis nosili; in zares, ne samo naši Švaršniki, Mariniči in Kolariči, kateri so vsikdar prvi, kedaj se gre nemškutarijo podpirati, so toto prošnjo podpisali, ampak tudi skoro vsi drugi občinski predstojniki brez male izjeme nekih poštenjakov. Drugod pa je niso podpisali, ne v Ljutomerskem, ne Ormožkem, ne Celjskem ne Konjičkem okraji, samo v Ptujskem okraji so veliko silo imeli. Vpraša pa se: kdo je imel prav, tisti ki so prošnjo podpisali, ali ki je niso podpisali? Gotovo tisti, kateri je niso podpisali, ker cesar tote prošnje ni sprejel, ker se mu ni dopadla. — Bližajo se volitve v okrajni zastop, in ptujski nemškutarji so oklic izdali in razposlali, v katerem pravijo, da v prihodnjem okrajnem zastopu mora biti večina druga, zopet nemškutarska, s sedanjo večino niso zadovoljni, ne zaradi tega, ker bi slabo gospodarila bila, ne, tega še njej najhujši sovražnik očitati ne more, ampak zaradi tega, ker je slovenska. Zopet so bili Švaršniki, Mariniči, Kolariči tisti, ki so ta oklic nemškutarjem na ljubo podpisali. Za Boga, kmetje, kaj Vam ni prav? Če se gospodje volijo, Vam ni prav, in če so kmeti v večini, Vam zopet ni prav. Ali znate, kdo sedaj v okrajnem zastopu zvonec nosi? Kmetje.

Ali Vam poštenjaki, kakor so: Merkuš, Kosiše, Žunkovič, Koser, Mikl, Jurič, Domiter, in drugi niso po volji? Toti so do sedaj v okrajnem zastopu odločevali, ne pa nemškutarji. Kar so ovi dovolili, to je bilo dovoljeno, česar pa niso dovolili, to ni bilo dovoljeno. Nemškutarji niso mogli ničesar napraviti, če so kmetje rekli, ne. In le na taki način smo tako daleč prišli, da se je v 3 letih, kar je tota večina, okoli 20.000 fl. dolga poplačalo, kterege so poprej nemškutarji napravili, ko so ti bili v večini. In Vi si zopet ta blaženi čas nazaj želite? Tota tri leta so kmeti kamen ali šoder na ceste navažali; če pa bodo zopet nemškutarjem na krmilo pustili, tedaj bodo pa meščanski podjetniki ceste navažali. Vaši konji bodo v štali stali, Vi pa bote za grošom gledali, kde bi ga zaslužili. Le potegnite z nemškutarji pa bodo si meščanje z Vašimi krvavo pridelanimi krajcari moste stavili, in mesto „flajštrali“, Vi pa bote svoje konje z drogi iz blata vlačili. — Ptujski kmetje, Vi ste že od leta 1848 naprej vse storili, kar so Vam ptujski nemškutarji veleli, vse podpisali, kar so oni hteli, zato ste tudi tako daleč prišli, da ste Vi berači, mestni nemškutarji pa bogatini, in vendar še jim več verjamete, kakor Slovincem. Zopet Vam moramo povedati, kaj je nemškutar? To je po rodu Slovenec, pa bi po sili rad Nemec bil. To so vekšinom Ptujčani. Njihovi očetje so tam vuni po slovenskih vaseh se rodili, sini pa bi radi Nemci bili. Čujte, kaj je Lovro Modrinjak pred 70 letmi na znanega mešnika Cvetkota, rojenega v Dornavi pisal:

Zadnji človek je na sveti,
Ki svoj rod za nič drži;
Zapstoj so mu rožni cveti;
Njemu nikaj ne diši.
V nadrah maternih se shrani,
V njeni reji se zredi;
Mačeho oslepno brani,
Mater pa za nič drži.
Erjav kakti Judež bodi,
Naj te pes za plotom jé,
Med Slovence naj ne hodi,
Ki je prav Slovenec né!

Čudno, da je Modrinjak ravno na nekega gospoda iz Ptujkega okraja kaj takega pisal, ptujski nemškutarji so že pred 70 letmi morali na slabem glasu biti, in Vi še jih sedaj niste spoznali? Nič ne zamerite!

Od sv. Urbana pri Ptuj. (Kaj smo si v zredili!) Slovenci smo v enem obziru srečni, da smo si, akoravno nas je malo število, odgovorili primerno mnogo učenih mož, kateri z vso močjo in vednostjo slovenskemu narodu služijo. Tem se imamo zahvaliti, da smo Slovenci, o katerih še pred 1848 leto skoro ni govora bilo, pozornost višjih oblastnikov na se obrnoli. Ponosni slobodno so Ljutomerčani, da imajo Mi-

klošiča, kateri s svojo izredno učenostjo po cellem svetu slovi, ponosni Svetinčani na svojega Stanko Vraza, Sv. Peterčani na svojega Krempejlna, Tomaševci na svojega Božidara Raič-a, Savničarji na svojega Trstenjaka, Malonedeljščani na svojega Razlaga itd.; tudi mnogo drugih mož imamo z velikimi zaslugami za slovenski narod. Imena jihova so znana in po domovini na dobrem glasu, ker se za domovino žrtvujejo. Kaj pa smo si mi Urbančani izredili, če izvzememo nekaj učenih narodnjakov? Vzemimo na primer rodbino Kocmutovo. Bilo jih je pet; dva odvetnika dohtarja, eden notar, in dva učitelja, eden pri nas doma, eden na Hajdini. Od prvih 3 sta vže dva mrtva, eden še živi in je pre jako bogat. Ali je kedaj kateri za slovenski narod, za svojo domovino kaj storil? Nikdar nič. Vsi so po izšolanji slovenskemu narodu hrbet pokazali, in so šli s trebuhom za kruhom, še teptati so slovenski narod pomagali; zato pa tudi nikdar nihče o njih ne govori. Pozabljeni so. Kaj pa brata učitelja? Tudi sta se slovenskemu narodu izneverila, in sedaj klečéplazita za Nemci in nemškutarji, in beračita za Judeževe groše nemškega „šulferajna“. Hajdinski Kocmut je celo rekel, da mu to ni dosti, da tu pa tam kakih 30 fl. dobi, on hoče v šole tako nemščino vrivati, da bode od „šulferajna“ stalno plačo dobival. Tako zatajuje svoj narod, in služi drugemu, svojemu na kvar. — Tudi naša Mariniča sta neke lete v višje šole hodila, toliko da sta se za narod pokvarila; za kmeta sta se preveč; za gospoda premalo naučila. Ker pa bi vendar rada gospoda bila, dobrikata se nemškutarjem po mestu in svoj slovenski narod izdajati pomagata. — To smo si mi izredili.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Magjari strežejo Slovake, Prekmurce, Rumune, Srbe, posebno pa Hrvate rayno tako si podjarmiti, kakor nas Slovence, Čehe, Poljake nemški liberalci. Toda Hrvati so se začeli upirati. V Zagrebu so ogerske grbe z magjarskimi napismi, ki pomenijo magjarsko nadoblast, vse potrgali. Nastala pa je tudi pri Majki božji v Bistrici rabuka; kmetje so potrgali pri tobak-trafikah vse ogerske grbe: notaroše, mešnike, učitelje prisilili podpisati, da nečejo biti Magjari, ampak ostanejo vrli Hrvatje. Notaroš Francois, župan Ciproš, jud Grünwald bili so hudo tepeni. V Zlataru so žandarje napali pa so bili 4 kmetje ustreljeni. Tudi v Stubici so žandarji prisiljeni bili streljati, eden kmet je mrtev, mnogo ranjenih. Sedaj je primarširalo mnogo vojakov v iznemirjeno Zagorje. Ban Pejačević je službo položil, Magjarom neče se pokoravati, a ti ne odjenjajo od tega, da jim potrgane grbe zopet

pribije. Toda na Ogerskem so tudi nemiri, to pa zoper Jude, tem so v Velikej Kaniži, v Čurgi, Gyekenyesu, Lendvi, Sarhidi okna ubili, čez 60 hiš oškodovali; vojaki so komaj ljudi ukrotili. V Poreči so italijanski poslanci, ki imajo še večino, ovrgli izvolitev skoro vseh hrvatskih in slovenskih izvoljencev. In ko je Laginja začel hrvatski ugovarjati, nastal je strašen hrup in Italijani so kar pobrisali iz zbornice. Slovanske poslance so potem domov izhajajoče grdo psovali, v nje lupinje in gnjil sad metali. Žaljeni poslanci so zapustili Poreč in isterski zbor bil je nadaljevan pa tudi uže sklenjen brez njih. Da je peščica Lahov tako drzna, temu je krivo večidel italijansko opravišstvo, ki slovanski malo ali nič ne zna. Čuti je, da bode Slovanom neprijazni namestnik Depretis odstavljen ter na njegovo mesto pozvan vsem pravičen general. To bode za sedaj najboljše.

Vnanje države. Stare francoske kraljevske rodbine Bourbonske zadnji možki, grof Chambord, kot namenjeni kralj Henrik V., umrl je pri Dunaji, njegovo truplo prepeljajo v Gorico, kder je njegov strijc kralj Karl X. pokopan. Če Francozi kedaj staro kraljevsko rodbino Ludvika svetega pokličejo nazaj, tako pridejo na vrsto vojvode Orleanski. Toda sedaj so Francozi republikanci ter nečejo ne kraljev pa ne cesarjev. — Nemški cesar Viljelm pozval je zastopnike vseh nemških podložnih mu državic, da dovolijo več denarjev za vojaštvo. — Ruski car in carica odpeljala sta se v Kopenhagen obiskovat kraljevske danske rodbine, ruska carica je danska princezinja. — Rumunski in srbski kralj mudila sta se pri našem cesarji na Dunaji pa se nista sešla, prvi je odpotoval domov, drugi pa v Gleichenberg pri Radgoni. — Kolera v Egiptu je uže znatno ponehala, umerje še po 50—100 ljudi vsakih 24 urah. — Zoper anamskega cesarja so Francozi 12. in 14. avgusta prasnoli z vojsko naprej pa niso nič opravili. Toda 18. 19. avgusta vzeli so Anamčanom vse baterije, ki so branile ladijam vhajati po reki Hue navzgor in sedaj je glavno mesto v nevarnosti, palo je okolo 700 Anamčanov, njihov mladi cesar se je tega tako prestrašil, da prosi miru. Sedaj bodo Francozi leži šli nad Tonkinčane in Kitajce; vendar Kitajci si utegnejo premisliti in vojsko opustiti. Toda ob enem morajo tudi bogato deželo Tonking pustiti Francozom.

Smešnica 35. Tat: gospod sodnik, prosim obravnavo odložiti, moj dohtar je zbolel. Sodnik to ne gre, Vas so pri tatvini ugrabili in resnično ne vem, kaj bi naj dohtar za vas povedal. Tat: jaz tudi ne vem, zato sem pa močno radoveden, kaj je neki moj dohtar za mene v zagovor iztuhtal.

Razne stvari.

(Škofijska synoda) ali shod duhoventva cele škofije v to svrhu pozvane vršil se je pod osebnim vodstvom Milostljivega kneza in škofa nepričakovano točno, redno in za prvokrat vsakako izvrstno. Udeležilo se je 130 duhovnikov.

(Slavnaj družbi) sv. Mohorja, ki je ljudski šoli v Brezuli (okraj Maribor) blagodušno podarila lepo število knjig za šolsko bukvarnico, izreka s tem presrečno zahvalo krajni šolski svet v Brezuli.

Andraž Pungartnik Srečko Majcen,
načelnik. šolski vodja.

(V Račah) pri Mariboru se nek tujec ponuja v župana. Pa kako hoče Slovenec takega človeka voliti, ki za nas drugih besed nima, kakor: „verfl. windischer Bauer, Gsindl, Pakasch überanand“. Zato bodo Račanje najpametneje volili, če skažejo dosedanjim odbornikom zopet svoje zaupanje.

(Miklošičeva svečanost) v Ljutomeru 2. sept. vrši se tako: ob 10. uri svečani vhod iz Kamenščaka v trg, sv. meša, kojoj služi zlatomešnik dr. Muršec, petje na trgi, pozdrav dr. Kreka, slavnostni govor g. Rajčca, petje, vkupni obed pri g. Vaupotiči, večer veselica. Isti den imajo tudi kranjski Slovenci sijajen shod v Postojni.

(Umr) je dež. živinozdravnik dr. Klingan.

(Saleska čitalnica) obhaja obletnico njenega ustanovljenja, dne 9. septembra ob 3. uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Sprejem in pozdrav „Savinjskega sokola“; 2. Govor; 3. Petje, godba; 4. Prosta zabava. K obilnej udeležbi najljubneje vabi Odbor.

(Strela zadela) je mlada zakonska Jakobina in Ursulo Zafostnik v Pleterji pri sv. Lovrenci na Dravskem polji; mož se kmalu zopet zave, ženo pa morajo domov odpeljati, desna stran je hudo ožgana. Isti den je strela ubila J. Žumreku v Dražencih žrebico, za katero so mu 200 fl. obetali.

(Toča) obiskala je nekatere srenje pri sv. Ani v Slov. goricah

(Hudobnež) užgal je Dogšajevo viničarstvo v Jastrebcu nad Središčem.

(V Šmariji) in Slatini so zadnjo nedeljo razni nemčurji grdo razsajali zoper Slovence, mešnike in učitelje.

(Preminol) je 11letni pasterk Tom. Golobov v Rogoznici na poti v Ptuj.

(Zavoljo trtne uši) zaprti v Celji so iz brežiškega okraja: Jož. Pintarič, Jož. Kroželj, starši in mlajši, J. Borovinšek, M. Molan, Fr. Stergar, Jan. Cizelj, J. Klemenčič, Dav. Toplinšek, J. Matjašič in Bl. Kroželj.

(Porod) princesinje Štefanije pričakujejo vsaki den.

(Pošto) po imenu „Juršenci“ dobili so k sv. Lovrencu v Slov. goricah, s 4kratno zvezo s Ptujem na teden.

(Zadrgnil) je Franc Spuraj čevljarja Skrbčiča na travniku pri Slivnici, ker ga je ta za dolžnih 80 krajcarjev tirjal.

(V Mali nedelji) so kramarju Razlagu tatovje štacuno skoraj izpraznili, posestniku Franku pri sv. Lovrenci na Dravskem polji pa ukradli 350 fl.

(Pri Slov. bistriški postaji) so na železnici našli pod lesenim podsekom kosti moža, zraven pa železje od handžara in pištole.

(V Škofji vasi) pri Celji spravili so skoraj same nemčurje v srenjski zastop. To ni lepo.

(Podklošterškim pogorelcem) na Koroškem so cesar darovali 1000 fl.

(Zblaznila) je ter se obesila kmetica Krivec v Gorici pri Lembergu; nesrečnici se je že skoz nekoliko let v glavi motilo.

(Most čez Dravo) pozidali so v Barči, železniški postaji Kaniža-Pečuh.

(Umr) je v Loki ob Savi 27. t. m. ob 8. uri zjutraj po kratkem trpljenji previden s sv. zakramenti za umirajoče dijak učiteljskega pripravništva v Mariboru Ivan Novak. Rajni je bil 18 let star in je do 4. majnika t. l. še šlo obiskal. Z njim smo zgubili za slovensko reč vnetega mladenca. Bodi mu zemljica lahka.

(V dijaško semenišče) so na novo sprejeti: Kosej Rudolf, od sv. Lorenca v slov. Goricah, Škarjanec Matija od sv. Pavla pri Priboldi, Žilnik Mihael, od sv. Jurja pod Tabrom, Pilej Alois, od Ljutomera, Mohorič Franc od Ljutomera, Gregorec Ponkracij od sv. Vida pri Ptuji, Kukovič Janez od sv. Lorenca na Dravskem polji, Janžekovič Jožef s Polensčaka, Stiglic Matija iz Brašlovca, Žmavec Janez od Kapel pri Brežicah in Šket Mihael od sv. Križa pri Slatini.

Listič uredništva: Dopisi iz Mozirja itd. prihodnjič pa tudi Cesarjevo potovanje.

Loterijne številke:

V Gradci	25. avgusta 1883:	4, 77, 63, 20, 34.
Na Dunaji	„ „	58, 66, 76, 60, 85.
Temesvar	„ „	65, 87, 5, 9, 89.

Prihodnje srečkanje: 8. septembra 1883.

Dva hrama sta na prodaj

z opeko krita, 3 sobe, 1 sobica, 2 obokani kuhnji, klet, hlev za 6 krav, 1 škedenj, okoli 4 orale zemljišča, sadovno drevje, sočivnjak, za vsako podjetje pripravna, 900 fl. hranilničnih se lahko prevzame. Posestvo je 20 minut zunaj Maribora ob Ptujскеj cesti. Več se izv. v hiši št. 13. v Tezni pri Mariboru, 1-3

Na prodaj

posestvo na **Libanji**, pol ure od Ormoža, lep zidan hram s pivnico in drugim gospodarskim poslopjem in 4 plugi dobrih njiv; ondi je bila navadno krčma, ker leži na ormoško-ljutomer-ske občinske cesti; plačilni pogoji so ugodni; — drugo posestvo pa na **Lešnici**, pol ure od Ormoža, tudi zidan hram, pri glavnej cesti Ormož-Tomaževske in pa okoli 7 plugov njiv, sadovnjaka, košenine in nekaj hoste; plačilni pogoji tudi lahki. Natančnejše kupec lahko izve v c. k. beležniški pisarni v Ormoži. 1-3

Štacuna v najem

ali narahtengo je v Kapli pri Arveži (Arnfels), ker tik cerkve se prav rado kupuje. Spособen bi bil samski krojač ali šivilja.

Pogoji so ugodni in se zvedó pri **Juriji Vollmajer**, oštarijaši v Kapli. 1-3

Za 130 fl. a. v.

se dobi mlatilnica z vitalom, v popolno dobrem stanu stoječa, z zraven spadajočimi potrebnimi jermeni.

Stroj se postavi lahko na pod, in se mlati z rokami, ali pa se vitalo na zunanjem prostoru vpreže z živino, o kojem slučajji se jermena stikata na vitalo.

Vidi in kupi se stroj z vitalom pri **Fran Vabič-i** v Laškem, do kterega se tudi lahko pismo obrača. 3-3

Oglas.

Da ustrežem občnim željam, si dozuljujem, daleko po svetu raztrošenim prijateljem, posebno pa častiti duhovščini in sorodnikom gospoda **Adam Planarja**, tukajšnjega vrčitelja, naznaniti, da je ta bil na potu bolnike obiskajoč 14. avgusta tako od mrtvouda zadet, da se revež ni več zavedel in moral svoje življenje že drugi dan pod tujo streho sklenoti.

On je tukaj kak zdravnik skoraj 20 let svoj posel opravljal in ker je kak taki dobro izhajal, si je postavil tudi lastno stanovanje. Ker zvun lenartčkega in trojičkega trga v „Slovenskih goricah“ nikjer blizu zdravnika nimamo, se sme trditi, da bi kaki novi zdravnik zamogel tukaj prav dobro shajati.

Vdova pokojnega bi bila pripravljena, dati mu primerno stanovanje in prepustiti mu tudi lekarno. Natančneje o tej reči poročati je pripravljeno županstvo pri sv. **Juriji** v Slovenskih goricah.

Nace Mulec.

Sejem

pri sv. Antoniji v Slov. gor., kateri je vsako leto na Ruško soboto bil, bode letos, ker je ta dan praznik, v pondeljek, t. j. 10. septembra.

Premeščenje.

Uljudno dajem na znanje vsem naročnikom novin pa tudi vsemu p. n. občestvu, da se

Zaloga papirja Janez Leonova

od 4. avgusta t. l. naprej nahaja

v šolskeji ulici št. 2. (Schulgasse.)

Zahvaljujem se za skazano mi zaupanje na starem prostoru in prosim mi je ohraniti še za na dalje.

Janez Leonova vdova.